

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi Hirdetési osztálya Budapest Hrv. Erzsébet körút 41. sz.

Hol a királyi ügyész?...

A legutóbb lefolyt idő egymásra következő napjai sajtóságos fokozatokat tüntettek föl a tót tuzók mérészségét illetőleg. — Minél inkább távolodtunk a képviselőválasztások napjaitól, mint olyan időponttól, mely a pánszlávizmus nagyobb felburjánzását tüntette föl, annál inkább kellett meggyőződünk arról, hogy a kierőszakolt diadaloktól megrészegeedett érdekszövetkezet vérszemet kapott. Ha ennek eszközeiben: a terrorizmusban lehetséges fokozatokat föllálitani, ugy ezeket végigjárta mind az a sajtó; sőt a legalsó vonalon is mélyen lesüllyedt, amikor mindig kevesebb és kevesebb érvvel, de mindig több és több sértegetéssel, gyalázkodással és durvábbnál durvább gorombáskodással kedveskedett ugy az állami és közigazgatási közegeknek, mint olvasóinak egyaránt.

Mi, akik éber figyelemmel kísértük ezt a minden sajtószabadsággal homlokegyenest ellenkező ujságírói elfajulást, siettünk is ennek veszedelmes voltára felhívni azok figyelmét, akiknek pedig hivatása parancsolta volna, hogy az ilyeneknek még fölismerésében is megelőzzenek bennünket; de sajnos, amint az eredmények mutatják, olyan csekély sikerrel, hogy még az általunk készen föltalált adatok is a feledés homályába veszttek. — Ugy látszik, hogy vagy nem hallottak bennünket, vagy talán megérteni nem akartak. Ezekben aztán gondolkodóba estünk. Talán a korszellem emelkedett vagy süllyedt volna rövid néhány hónap alatt annyira, hogy a nyomtatott betűnek megadta volna a kiváltságot arra, hogy a kockázat legkisebb veszedelme nélkül pellengérré állíthasson hivatalokat,

állami intézményeket; hogy az egyénnel is bármikor ugy bánhatik el, a mint neki tetszik, tisztességében és becsületében gázolhat; sárba tiporhat minden tekintélyt; áttörhet minden korlátot, mit akár a törvény, akár pedig a társadalom erkölcsi fölfogása eddig szentnek tartott?... Elszigeteltnek tetsző véleményünkkel nem tudunk beleilleszkedni az anarkiába, a mely egy önérdeket hajhászó, pénzforrások után szimatoló társulat kizsákmányolási hajlandóságát olyan sértetlennek tartja, hogy annak még a törvényes rend megbolygatását, sőt a nemzet életébe vágó támadásait is elnézni hajlandó. Tehát valóban a korszellem változásának tudható-e be, hogy a tótok sajtójának most már büntetlenül ölni is szabad?

Elképzelni is nehéz a rombolás nagyságát, mit ezek a sajtótermékek a nép széles rétegeiben véghezvittek. Mert hogy az a folytonos piskolódás és rágalom nem maradt hatástalan ott, ahol elhintetett, azt mindenki sejtetheti, aki a nép lelkét csak valamennyire is ismeri. Annak romboló hatásával mindenki tisztában lehet, aki tudja, hogy a nép egyszerű lelke olyan megműveletlen talaj, amely minden beletévedt magnak, tehát a gaznak is helyet enged, sőt amelyben éppen természeténél fogva, az utóbbi gyorsabban tövesedik meg. S ha meggondoljuk még, hogy ennek gondozása is legnagyobbbrészt olyan emberek kezében van letéve ma, akik hasonló gondolkodásukkal hitében csak megerősítik, tisztán állhat előttünk az a lelki züllöttség, mely ma a szabadjára engedett tót sajtó garázdálkodásának nyomában támadt. Hiszen közismert tény a korlátolt gondolkodásu ember született gyengéje, mellyel szivesen kap az olyan hir-

adások után, melyek a fölötte szerepet vivő, magasabb állásu emberek hátrányos szinezésére alkalmasak; sőt az ilyenek lerántásában bizonyos elégtételt is lát saját lelki szegénységével, nyomoruságával szemben. Most már el lehet képzelni, hogy ha a lelket erről az oldaláról folytonos egymásutánban és mindig egy irányban környékezik meg, az ellentállni akkor is képtelen, ha annak első ilyen fölmerült esetével szemben erkölcsi érzésével talán még elzárkózni képes volt. És el lehet képzelni, hogy annak az egyszerű léleknek milyen fogalmai lehetnek ma törvényeiről, törekvéseinkről, intézményeinkről és mindenünkről, mely a tót sajtó piskolódásának állandó céltáblájául szolgált, amit pedig mi nagynak, igaznak és nemesnek hiszünk és hirdetünk. És vajjon jobb fölfogásnak képes lesz-e a teret visszahódítani valamikor ott, ahol a talajt előttünk már így elrontották? A legsajnálatosabb pedig, hogy ez a rombolás éppen abban az osztályban lett otthonossá, amelynek megbízhatóságára minden államhatalomnak leginkább szüksége van. És itt olyan fájdalmas kérdést érintünk, melynek erősebb feszegetésébe bocsátkozni magunk is félünk. Hogy azonban nemzetünk létérdekének ezt a fontos kellékét milyen nyiltan igyekeznek elorozni tőlünk, annak némi illusztrálására a sok kinálkozó adat közül kiemelünk egyet.

Egy cikkeske arról értesít, hogy a csehországi németek most maguk intik fajrokonait a cseh nyelv tanulására; így akarván biztosítani legalább az egyén megélhetését a jövő minden eshetőségével szemben. Aztán így folytatja:

„Ezek a német urak egykor olyan viszonyban állottak a mi cseh testvé-

Szénásy szövetei

ezidén kiváló szép sorozatokban. Exclusiv minták.

Kizárólag

LANG M. és FIA

divatruházában, Túrócszentmárton

Angol női ruhák

mérték szerint, Bécsben készítve, jótállás mellett.

reinkkel, mint mi magyar sógorainkkal ma vagyunk. Sőt 50 évvel ezelőtt Csehországban még szomorubb állapotok voltak, mint nálunk... Eljön az idő, melyben a magyarok sajnálni fogják, hogy nem tanultak meg tótul."

Nos, ez a kis elmefuttatás is kioktatja olvasóit a legszükségesebbekről. Például, hogy a cseh: testvér; de a magyar csak *sógor*, vagyis sem inge, sem gallérja a tótnak, olyan vendégféle csak, aki azonban még a vendégjog tiszteletben tartására sem számíthat, mert olyan titulust visel, amellyel azokat szoktunk illetni, akik szörnyen kellemetlenek nekünk. Van benne követendő példa is, mely a csehek kitartására céloz; de van benne elég otromba és mindenekfölött merész fenyegetés is, amely kilátásba helyezi, hogy majd egykor, abban az „eljövendő időben“ megélhetésünk, kenyerünk a tótok jóakaratótól lesz függővé téve. Hát ennyire vagyunk! Nem kell hozzá külön kommentár, hogy megérthessük belőle, mennyire alkalmas az ilyen hülyeség a műveletlen népléleknek maga iránti dolyfét emelni és gyűlölséget szítani minden iránt, ami magyar. És ugyan ki írta ezeket?

Valami korlátozott elméjű futóbolond talán? Nem, ez Hodzsa Milán magyar országgyűlési képviselő lapjában látott napvilágot, a törvényhozói tisztsegnek, de a magyar ügyészség örök dícsőségére is.

A sajtónak ezt az eldurvulását,

T Á R C A.

A községnevek történelmi multja.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcája. —

Írta: Bráz Béla, levéltárnok.

A vármegyére nézve ezen igen fontos kérdésben mindenütt és mindenben az objektívitás terén mozgalm, megnevezvén az egyes okmányokat, melyek a kérdés megoldására fényt derítenek.

Tekintettel azonban a tárgy fontosságára, nemkülönben az ellentétes nézetek, sőt ellentétes irányzatú vélekedések és állítások eloszlatására, szükségesnek tartom, hogy e helyen rövid visszajáratást vessék a megyei nemesség történelmi fejlődésére és egyes mozzanataira, mivel elvitázhatatlan tény az, hogy a vármegye községeinek elnevezése szoros kapcsolatban áll az időközönként adományozott (donatorius) nemességekkel.

Megyénkben a nemesi jogok adományozása II. Endre király idejében kezdődik, de csak szórányosan. Ezen időkből megyénkben csak három nemesi család mutathat fel eredeti adománylevelet. És pedig: a sajnómetéből idetelepített *Butha Márk*, illetve a későbbi nagyobb birtokszerező *Folkus*-tól nevezett

elfajulását látva, nem-e joggal kiált-hatunk föl mi is Szemerével, hogy: Hol a királyi ügyész? Vagy nincs Magyarországon már ilyen? Hol a sajtópör? És hogy: hová vezet ez tovább?

Hát mutassuk meg, hogy a magyar mindent helyreépít!

Szepesvármegye alispánja a nemzetiségi mozgalmakról. Szepesvármegye öszi közgyűlésén az alispán a vármegye területén szított nemzetiségi mozgalmakról jelentésében a következőket mondja: A nemzetiségi mozgalmak a hatóságok részéről a legéberebb figyelemmel lesznek kísérve. Sajnálattal kell jelentenem, hogy a pánszláv agitáció nem szűnt meg és habár a nemzetellenes mozgalmak vezetői nyíltan fellépni nem mernek, titokban mégis igyekeznek a nemzetellenes eszmék és az azokat hirdető tót újságok terjesztésére. E téren a legnagyobb veszélyt a hazaellenes tót újságok nagymértvű terjesztésében látom, mert az ugyszólván ingyen, egyes agitátorok által osztogatott tót lapok izgató cikkeinek állandó olvasása a legalkalmasabb mód arra nézve, hogy különben hazafias tót néplélek befolyását vármegyénk nézve biztosítsa. Az ez irányban fenyegető veszély elhárítására Szepesvármegye közönsége feliratilag fordult az országgyűlés képviselőházához a büntető-törvénykönyv revizióját és hazafias szellemű főtnyelvi napilapok szervezését kérve. — Az egyre terjedő nemzetiségi mozgalmak ellenuloyozása végett szervezkedik tehát a magyarság is mindenütt. Amint értesülünk, a Szepes-ségben megindítandó hazafias szellemű, tólnyelvű lap ügye már is igen előrehaladott stádiumban van s még ez év folyamán megindul.

Ismét egy új bank. Csak a minap adtunk hírt arról a szervezkedésről, mellyel a nemzetiségi uraknak az a céljuk, hogy pénzügyileg a kisbirtokos tótságot teljesen magukhoz kössék. Ugylátszik, hogy ezt az akciót természetleg keresztül is vizsik, ha csak a kormány valahogy elejét nem veszi ennek az áldatlan manipulációnak. A minap Nagyszombatban, most pedig *Nyitra*n van alakulóban egy ily darázsfezők, „*Ludová*n banka ücástinárszky spolok“ (Népbank részvénytársaság) cím alatt 100,000 korona alaptőkével. Alapítói közt szerepel több oly név tulajdonosa, akik a nemzetiségi urak előtt nagyon jól vannak beírva.

Vármegyei élet.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága *Justh Ferenc* főispán elnöklése alatt a folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Az ülésen résztvettek: *Beniczky* Kálmán alispán, *Beniczky* Akos dr. főjegyző, *Laas* Adolf dr. tiszti főjegyző, *Záthurecszky* Imre árvaszéki elnök, *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő, *Haas* Jakab dr. megyei főorvos, *Borbély* Kálmán kir. főmérnök, *Skultety* István dr. kir. ügyész, *Kacsaszvinszky* Kálmán pénzügyigazgató, *Keveczky* Imre közzgazdasági előadó, továbbá *Cseréy* Emil, *Klimó* Vilmos, *Roth* Emil és *Rozsa* János bizottsági tagok.

Az ülés megnyitása után az elnök főispán üdvözlőlvén a megjelent tagokat, a közigazgatási bizottság tagjainak körülbelül a következő beszéd kíséretében mutatta be az ülésen első ízben megjelent *Kacsaszvinszky* Kálmán királyi pénzügyigazgatót:

Elnöki kötelességemből kifolyólag bemutatnom a bizottság igen tisztelt tagjainak *Kacsaszvinszky* Kálmán kir. pénzügyigazgatót, kit a pénzügyminiszter ur Ó. n. Veszprémmegyéből helyezett át a besztercebányai kir. pénzügyigazgatóság vezetésére.

Folkusfalvi család 1230-ból, a *Magus* vagy *Matyach*, Familiars de Machuch 1233-ból s végre a príbői *Radu* vagy *Radó* ispán nemessége 1235-ből.

A magyar nemzet történeléből ismerjük, hogy a tatárok bejövételének rémhírére IV. Béla véres kardot hordoztatott körül az országban. A vész után a király, tapasztalva a hadviselés kellemetlen nehézségeit, hogy a nemzet magának lekösse, hogy a trón védelmére a hadiszervezetet szilárdítsa, birtokadományozást biztosított azoknak, kik a haza és a király védelmére vértüket és életüket felajánlották. Ezen új rendszerből, mely katonai kaszt volt, nőtte ki magát a nemesi intézmény, ami idővel nemesek nemzetféntartó, de nemzetalkotó elemmé fejlődött ki.

Miután a vármegye második benépesítése, vagyis a nemesség letelepítése közvetlen a muli vész idejére esik, eltekintve a stratégiai szempontoktól, feltehetjük, hogy azon nemesek, kik 1242-ben s ezután kaptak nemesi adományozást, a muli csatában jelen voltak s a királyt menekülő útjában *Turneha* elki-sérték.

Hogy a várjobbágyok, illetve a nemesség itt már IV. Béla király idejében, sőt előzőleg is létezett, bizonyítja az, hogy a tatárok kivonulása után adott donacionalis okmányok-

ban a nemesített egyének várjobbágyok fiainak — filei jobbágyorum — nevezetnek s IV. Béla özödiáját a megyei nemességet összeírattván (Registrum Belae regis), a superfluum numerum jobbágyorum a jobbágyok feles számát 40-re szállította le.

IV. Béla által megkezdett új intézmény utódai: V. István, IV. László és III. Endre folytatták és fejlesztették azt, hogy újabb és újabb nemességeket adományoztak, mint azt a Thurecei Registrum is bizonyítja.

II. Endrétől 1391-ig az adományozott nemesi birtokok száma 71 volt, ide nem számítva a konventi birtokokat s az esztorgomi érsék papi birtokait. A német községek később keltkeztek. Szóval, az egész megyében levő földbirtok a nemesség kezében és hatalmában volt, de ugyancsak az 1391-dik évi Registrum ékes szöszölője annak is, hogy a megyebeli adományozott birtokok magyar elnevezéssel szerepelnek, leginkább *földé, földé, földé, falva* vagy *falu* utóragokkal a birtokosok keresztneve után. Innen van *Gyula-falva, Alberlufelude, Dankfeldé, Wyfalú, Alfalu, Balyaotthwan, Euspataka, Kismagos, Vendég*.

Vannak ugyan birtoknevek, melyekben szláv értelem tűnik fel, mint *Zathuresa, Ochlechotaya, Muthna, Bobavnok* s vannak

Tekintetes közigazgatási bizottság! Igen jól méltóztatnak tudni, hogy a jelenlegi pénzügyigazgató ur elődje mily gyászos és gyűlöletes emléket hagyott maga után, nemcsak az által, hogy közönségünket folyton zaklatta, de eléggé el nem ítéhető politikai szereplésével is. Azt hiszem tehát, hogy a köztünk először megjelent pénzügyigazgató ur hivatalos eljárása teljesen eltűnt lesz szomorú emlékü elődjének hivatalos fellegásától, ami elengedhetetlen feltétele annak, hogy itteni működése áldásos és üdvöz hozó legyen. Ebben a reményben üdvözöljük őt és igérjük, hogy működésében őt teljes odaadással fogjuk támogatni.

A főispán üdvözöl beszéde után a kir. pénzügyigazgató szép szavakban mondott köszönetet a szíves fogadtatásért s beszéde folyamán annak a reményének adott kifejezést, hogy sikertülni fog neki az a jó egyetértést ezen vármegye közönségével fenntartani, mely törekvés őt hosszú hivatalnok pályája alatt mindenkor vezette. Ő teljes erejével azon lesz, hogy az állami kincstár erekeit szem előtt tartva, összegegyeztesse a nagyközönség érdekeivel. Ezen felfogástól vezérelve kéri a vármegye közönségének szíves támogatását. A bizottsági tagok a pénzügyigazgatót meleg óvációkban részesítették.

Ezután a vármegye alispánja előadta, hogy Justh Kálmán, Justh György és Saager Ferenc magánfelügyelőségükre való hivatkozással mai meg nem jelenésüket kimentették. A bejelentést a bizottság tudomásul vette.

Beniczky Akos dr. főjegyző előadja, hogy a helybeli cellulosegyár ellen panasz tétetett, hogy szennyvizek leboaszjtásával veszélyeztetni a Turóc vízének halállományát. Ezen panasz kapcsán, az országos kémiai intézet vizsgálatot végzett s a vizsgálat eredményét megküldötte. Ez a vármegye alispánjának adható ki, az ez ügyben hozandó végleges határozatnál leendő figyelembevétel végett.

Előadja Rutka, Prieckopa és Záthuresa

köztség kérelmét a hivatalos hajtóvadászat engedélyezése tárgyában. Miután a főszolgabíró bejelentette, hogy Prieckopán Révay Ferenc báró a hajtóvadászatot megtartotta, a másik két vadászati terület bérlője, a felhozott kifogások elvetésével, szintén a vadászat megtartására köteleztetett.

Bemutatja az állatorvos jelentését. Ennek kapcsán Klimó Vilmos bizottsági tag felszólalt, hogy e jelentés adatai a községi előjáróságok hanyagsága miatt teljesen megbízhatatlannak. Személyes tudomása van arról, hogy Tarnón már hetek óta dühöng a sertésvész s a nevezett község még sincs a vesztőgár alá helyezett községek közt felsorolva. Kéri a bizottságot, hogy ez alkalommal hívják fel a főszolgabírak figyelmét a tapasztalt rendetlenségre, ki saját hatáskörében szigorúan járjon el a mulasztást elkövető községi előjárókkal szemben.

Csepessányi Sándor th. főjegyző bemutatja a főorvos jelentését, mely szerint a múlt ülés azon meghagyásának, hogy a draskói tifuszjárvány nikénti állásáról személyesen győződjék meg, eleget tett. Tudomásul vétetett.

Dolinszky Vik Mária azon kérelmének, hogy teljesen vagyonatlan férje ápolási költségei az országos betegápolási alap terhére véssenek át, a felhozott indokok alapján hely adatott s kérelme pártolólág terjesztetett fel a beltügyminiszterhez.

A neepáli és tótrónai anyakönyvvezető helyettesi állások betöltése tárgyában beküldött főszolgabírói jelentések, konkrét javaslatlól végett, újból kiadattak az illetékes főszolgabíraknak.

Bemutatja Neepál, Bella, Zsámbokrét és Kostyán községek abbeli kérelmét, hogy a Kostyánból Neepálra vezetó vasúti átjárónál, a végzetessé válható vasúti balesetek elkerülése végett, őrház állítsassék fel. A vármegye alispánjának, továbbá Klimó Vilmos bizottsági tag hozzászólása után a kérelem pártolólág terjesztetett fel a kereskedelmiügyi m. kir. miniszterhez.

Borbély Kálmán kir. főmérnök bemutatja Vrabcz András és társa kérelmét, mely szerint nevezett vállalkozók a kiszállítandó kavics árát, tekintettel a megdrágult viszonyokra — kupaconként egy koronával felemelni kéri. A közigazgatási bizottság a kérelmet pártolólág terjeszti a törvényhatósági bizottság elé.

A megyei főorvos jelentése szerint a közegészségügyi viszonyokban, az elmúlt hónap-hoz képest, javulás nem állott be, minek kizárólagos oka a nedves időjárásban keresendő.

A hevenyfertőző kórok közül a következők esetek fordultak elő:

Vérhas: Helyben 3, Turánban 4, mely esetek közül csak egy volt halálos kimeneteli.

Hasi hagyomány: Draskóon 6, Kisselmecen 1, Prieckopán 1, Nagyrákón 1, Bodorfalun 1. A felsorolt esetek közül 2 eset végződött halállal.

Hörkhurut: Szklenón 3 eset, melyek közül 2 eset gyógyulással végződött.

Ronszó toroklob: Divéken 1 eset, mely halálos kimeneteli volt.

Kanyaró: Rutkán 1, Dubovón 1, Tótrónán 1, Mosócón 1, melyek közül 1 eset halállal végződött.

Egyébként a kellő óvintézkedések, a járványos betegségek terjedése ellen, a hatóságok részéről megtétettek.

Az iskolák, óvodák, koresmák és péküzletek megvizsgálása az elmúlt hónapban is fogantatosított s ezek eredménye teljesen kielégítő volt.

Jelenti továbbá a főorvos, hogy Szklenóról egy elmebeteg az országos tébolydába szállítottatott be. Kiállított 16 orvosi bizonyítványt és 22 orvosi látlelet, melyek pedig: 21 könnyű és 1 súlyos testisértésről.

Ezek előadása után a kir. pénzügyigazgató olvasta fel az általa képviselt közigazgatási szak szeptember havi állapotáról szóló jelentését. E szerint az elmúlt szeptember hónap befizettetett egyenesadóban 29,087 kor. 63 fillér, hadmentességi díjban 142 korona, országos betegápolási pótdóssal 1113 korona

binokok, vagy mondjuk helynevek, melyek régente a helyi viszonyok, vagy a helyi tala különfélésségétől vették nevüket, mint Nádasér, Búdosváz s ezen elnevezéseket megtartották akkor is, midőn nemzeti kezekbe kerültek.

Az igazság érzetétől indítva, a helyes értelmezés által sarkalva, a történelem meggyőző bizonyítékainak fénye mellett, tekintve a birtokos, birtok, vagy helyesebben helységneveket, arra a megdönthetetlen meggyőződéssre kell jutnunk, hogy Turuchban az Arpád ház idejében a magyar nyelv uralma alatt teljesen magyar nemesség volt.

Mikép magyarázható tehát az, kérdezi valaki — és teljes joggal, — hogy azó a valódi magyar jellegű s magyaros hangzású nevek és helységnevezések, mint Vidafölde, Gyulafalva, Benefalva, Kevelháza, Jordánföld, Nádasér, Dobozföld — egész más alakot s elferdített értelemben szláv jelleget vettek fel?

Óka eme sajnálatos átváltozásnak a vegyes házból származott királyok alatt volt trónvillongás és belviszály, Ottó, Vencel, Róbert Károly alatt a magyar nyelv leszorult eddigi jogos teréről, Róbert Károly alatt Csák Máté, a felvidéki jobbágyok élén, mint tót király szerepel s védelem alatt a tót világ erős fejlődésnek indult.

Az Arpádok uralma megszűnővén, a vegyes-

házbeli fejedelmek s a velük beözönlött elemek, idegen érzületet, idegen szellemet hoztak a magyar nemzetre, de különösen a Felvidék értelmi világába.

Róbert Károly az elavult várendszert helyébe új rendszert, a banderíalist hozta be, minek folytán a nemesség tekintélye és befolyása erős csorbát szenvedett. Hasonlóképp nagy ártalmára volt a nemességnek a zászlós nemesség fenhéjzása s a Róbert Károly és Zsigmond király idejében életbelépetett városi privilégiumnak, melyek szerint az egyes városoknak sokszor nagyobb kiváltságok biztosítottak, mint aminővel a nemesség birtak.

Ottó és a cseh Vencel alatt megyénk a három évig tartó háborúban részt vett. Sokan nemességünk közül itt végeztek, mások pedig a hadviselés költségeinek sulya alatt teljesen elszegényedtek s az üresen maradt kuriákba az idegen szellemű fejedelmek holmi kőbor lovagokat ültettek be.

A pénzzavarokkal küzdő Zsigmond az ország területének egyes részeit részint eladogatta, részint, például a Vágvidéket s így Turótot is elzabolosította a cseh Vencelnek és az utóbbi rokonainak, mi által az ország testén, de főleg a magyar nemesség uralmán évszázadokon át érezhető sebet ütött.

A bevándorlót cseh és morva oligarchák a fluróci nemességnek hűbéri hatalmat akarván gyakorolni, kitűt a nyílt lázadás s a jogos ellenszegülés. Vojvoda János (Záthuresa) alispán és Marcus jegyző, a megyei nemesség élén, Zaskodnik cseh kalandorral Turócszentmárton mellett össztűtközött, mely tűtközetben az alispán és főjegyző életét vesztí, a nemesség pedig rabságba kerül s megkezdődik a cseh-morva invázió, a cseh nyelvek terjesztése, melyet ha a magyar nemes eddig meg is tanult és beszélt is, de csak ezért, hogy jobbágyaival közlekedhessenk.

Mi sem volt könnyebb, mint a szláv nyelvű jobbágságot s a városi civiseket, kik a nemességgel mindenkor hadilábon álltak, megnyerni a cseh nyelvek s a Csehországban keletkezett Huszita-vallásnak, melynek terjesztése a felvidéki magyar nemesség hatalmát majdnem teljesen aláasta. Ehhez hozzájárult még az a körülmény, hogy Albert és Ulászló alatt kitört török háboru a közfigyelmet a Felvidékről majdnem teljesen elvonta s a cseh és morva zsebrák és huszita hadak szabadon garzdálkodhattak.

Az anarkia és a teljes fejletlenség kora volt ez megyénkben. A cseh rablók rajtaütöttek a nemesi kuriákon. A gazdát, a birtokost elűzték, adománylevéceiket elszedték

60 fillér. Ezen befizetés a múlt év hasonló időszakához képest egyenesadóban 21,738 kor. 74 fillérrel, hadmentességi díjban 76 korona 69 fillérrel, országos betegápolási pótdadóban pedig 838 korona 93 fillérrel volt kedvezőbb.

Egyben bejelentette, hogy a kir. pénzügyigazgatóság vezetését a folyó évi október hó 1-ével átvette.

Végül a kir. tanfelügyelő referált el néhány jelentékelenebb iskolai ügyet, melyekben hozott határozatát a közgazgatási bizottság szintén magáévé tette.

Több tárgya az ülésnek nem lévén, elnöklő főispán az ülést bezárta.

Mi történik a periferiakon?

Sokszor, igen sokszor hirt adtunk arról a demagógiáról, arról a vérlázító népbolonditástól, melyet a nemzetiségi urak egyes helyeken, nép- és választógyűléseken véghez visznek. Irásunk, felszólalásaink, a puszta kiáltó szavaiként, minden következmény nélkül hangzottak el a magyar közönség előtt. Nem voltak képesek sem mi, sem mások, kik velünk egy irányt követnek, felrázni a közvéleményt abból a tespedésből, mely nálunk minden szép és nemes törekvésnek megülője marad.

Ep ezért a nemzetiségi urak, fittyet hányva jogra, törvényre, háborítatlanul garázdálkodnak ma is s mivel nem érzik a fejük bubján a királyi ügyészek barackot osztogató öklét, egész szabadon, semmitől vissza nem rettenve, használnak ki minden kínálkozó alkalmat, hogy a nép lelkébe belecsepegtessék a gyűlöletet minden állami intézmény iránt, gyalázva a tisztviselőseget, bíróságot, tanítóseget, hogy az így elharapódzott gyűlöletés árán bizottsítsák a saját ekzsiztencionális érdekeiket.

Egy ilyen eset történt a minap is Malackán és pedig ha hihetünk a hiradásnak, a járási szolgabíró jelenlétében. Juriga ur, ez a mos-

és elégették. Ha ellenállt, máglyára hányták a bitangok, mint ezt Folkusházy László esete is bizonyítja. A katolikus papokat halálra kereszték s hirdették a nő- és vagonközönséget. Akiket a tatárjárás mészárlásai megkíméltek, azokat az a rablóbanda tette teljesen tönkre, mert aki Szvatopluk (?) örökségén, a husziták által elfoglalt földön magyarul mert beszélni, arra börtön s aki cseh-morva földön vallását merészelte vallani, arra kíméletlenül vérpád várakozott. Faj- és vallásgyűlölet honolt itt csupán. Megyénk kihalt, alig egypár tehetősebb család maradt birtokában, a többi a csehnek hűbérese és jobbágya lett s igen sokszor, hogy nyomorúságos élet megmentse, levetette a nemzeti érzést, nyelvet és elhagyta vallását is.

Csak Mátyás király vetett véget a cseh és huszita garázdálkodásnak s a nemesség új privilégiumokkal visszanyerte birtokait, kiváltságait és nyelvének szabad gyakorlatát, de a lerakodott cseh salaktól nem tudta többé megisztítani a helységek elnevezését s azok lassanként átmentek a közforgalomba. Az utódoknak jutott a magasztos feladat, hogy amit őseink elmulasztottak, visszaállítsuk a régi magyar elnevezéseket.

(Folyt. köv.)

datlan száju barát garázdálkodott ismét egy népgyűlésen, oly irányú és tartalmu beszédet mondván, melynek több kitétele elégséges arra, hogy egy időre hűvösre tegyék ő gondolatát s időt engedjenek neki arra, hogy gondolkodhassék a felett, miszerint ez a Felföld nem Tótország, nem Szvatopluk birodalma, hanem Magyarország s ezen a területen a magyar államhatalom tisztviselői ellen igazni, a népet bujtogatni ez időszertint még tilos s az lesz még sokáig, Juriga Ferdis akarata ellenére is.

Hogy azonban senki elfogultsággal ne valóhason bennünket, kijelentjük, hogy a beszéd szószertinti szövegét nemzetiségi forrás után közöljük, mely valószínűleg hiteles forrásból, lehet, hogy éppen a nagy prédikátor írása után adatott közre.

Hangzik pedig a beszéd imígyen:

Figyelembe vesznek bennünket! Látjátok, a szolgabíró ur és az ő irnoka kivettek papirost és írót és jegyezik, hogy mit beszéltünk. Hát csak jegyezzenek, tanulhatnak valamit. Ők csak ketten vannak s ti kétezeren fogtok tanuszkodni, ha szükség lesz rá! Hová jutnánk, ha azt figyelembe vennők, amit az urak összeírnak, azt sohasem tudnók a szívtünköl elbeszélni! Ha kipihenem magam, még erősebb leszek. Itt Malackán a választás előtt háborgatott s bántalmazott bennünket a bicskaklub és havelokklub, a mindenféle jött-mentek hada, de a nép kezd eszmélni, hogy ő az ur s a hivatalok, szolgabírák és irnokok a nép szolgálai. Ők gyűlölnék bennünket. Mi tótok gyűlöljük az igazságtalanságot s nem a személyeket, csak az igazságot szeretjük. Csufolnak bennünket, hogy a tót buta s ostoba; ne kövessük őket a csufolkodásban; de buzogjunk saját ügyünkért, azután nem lesznek merészek bennünket bántalmazni, ha meglátják a felébredt és lelkesedni tudó népet.

Mi nem harcolunk az állam ellen, a magyarok ellen, a hivatalok ellen, hanem a jött-mentek ellen!

Kell, hogy kemények, okosak és gyorsak legyünk. A csehekről mondják, hogy tölgykemények. Mi ésszel és ökölrel küzdünk, de nem a kéz öklével, hanem politikai ökölrel, szervezeti joggal. A magyarok védekeztek az elnémetesítés ellen és küzdöttek nemzetükért, a magyarságért akasztották s lövették magukat, tegnap (október 6.) ünnepezték azok emléket, kik Aradon elhulltak: mi tótok is kell, hogy magunkat akasztani és lövetni hagyjuk, de a mi tótságnakért.

A mi harcunk nehéz, mert a mi hadseregünket, választóinkat még a brichitolni kell, hogyan kell magukat tartaniok s mit kell tenniük. Nagylét nélkül nincs feltámadás. Mi is eljutunk Kajfás és Pilátus elé, minket is lepecsételnek a csendörök, mint Krisztust a katonák lepecsételtek. A mi harcunk eredményét még ne kívánjátok. Hiszen alig választottatok meg, midőn Verbóra mentem testvéreim segítségére, már is Beller elfogatott, — de már fel van függesztve valami pénz miatt. Az országgyűlésen kötelet ígértek nekünk és hogy agyonvernek, de nem volt bátorságuk, mert tudták, hogy ti azt érünk nekik visszafizették volna. Mi a mi igazságtalanságunkat az országgyűlésen, az ország színe előtt kimondottuk. Wekerle ígérte, hogy a nemzetiségi törvényt a községben keresztültírteti, Apponyi mondta, hogy Lukács

magyarizáló törvényéről nem tud — hát kell hogy figyelembe vegyenek minket. Mi tudjuk, amit Polónyi és a többi miniszter mondott, hogy azok csak olyan tereferék, hogy mi kötelesek vagyunk csak fizetni és fizetni és azért a magyar újságok folyton hazudják rólunk, nyelvüket öltögetik, kiabálnak, hogy szarvaink megnöttek, — de ez mind jele annak, hogy mozgolódunk.

Nehéz dolog az az ébresztgetés, megértetés. Képzeljétek el, hogy az ökrötököt kellene annak tudatára hozni, milyen ereje van szarvában, a lónak lábában, az nehezen menne, de ha azt tudnák, bizonyosan kivírnák, hogy őket verni nem szabad, hogy csak 8 órát fognak szántani s a szecska mellé még zabot is kell kapniok. *Mi is egy kicsit ökrök vagyunk, de nem mindnyájan.* Kevés mozognunk kell. *Ha a nép megmozdul, lesöpri a maga kizsolt, akik a hivatalban gorombáskodnak s üstökünkkel tartanak bennünket.* Bátran fogunk harcolni az általános titkos választói jog politikai tolvajai és rablói ellen, azon kigyók ellen, kik a népet haldalosán ölelgetik.

Amig az a jog nem lesz, béke sem lesz az országban. Még rosszabbul is leszünk! Eljutunk a Pilátusok és Kajfások elé, hogy ma már sokan eljutottak. De a jog és szabadság nem a kemence mögött terem, a keresztények engedték magukat a cirkuszban vadállatoktól szétmarcangolni s mégis kivírták szabadságukat a világ legnagyobb uraival szemben, a római császárok ellen. *A bilincseköl, börtönököl, véres verejtékes birságoköl terem a jog és szabadság napja.* Tanulunk, türrétek kell s magukat feláldozunk.

Mai egyedül fegyverünk az újság; az vezényel, tanácsol, ostoroz, örvendez s bátorít. Ne legyen a mi újságunk nélkül egyetlen tót ház sem, mert abból szívjuk tót lelkünket. Meg kell tanulnunk, hogyan lehet nemzetileg élnünk. Az ostobán, suketek alig hallanak valamit. Asszonyok ne morogjatok a férfiakra, ha újságot olvasnak és ti mindnyájan ne sajnáljátok a garast az újságért. Mi, kiket a ti bizalmatok állított a tót harcmezők élére, tönkre megyünk festileg, lelkileg és pénzbelileg. *De ha mi elveszünk, fellépnek mások, csak ti legyetek erősek.* A koldusnak: „Isten fizesse meg“, az erősnek: jog. Mi nem állunk el a tótságtól. Ovakodjatok a jött-mentektől, mint a rühtől, mert ez a népet megrövidíti. És most tegyétek le kalapjaitokat s fohászokdjátok Istenhez: „Hej Slováci...“

Eddig a főrmedvény! És most azt kérjük, mit szól mindezekhez a királyi ügyész?

T.

A zniói járásbírószág áthelyezése.

A mossóc-zniói járásbírószág 36 községe azzal a kérelemmel fordult s vármegye törvényhatóság bizottságához, hogy a zniói járásbírószágnak Stubnyafürdőre leendő áthelyezését pártolván, oly értelemben tegyen előterjesztést az igazságügyi kormányhoz, hogy ezen tótvös, az igazságot kereső közönség érdekeit szolgáló jogos kérelmet mielőbb valósítsa meg.

A kérdés nem új, amennyiben ez az ügy már többször volt a vármegye közönsége előtt s a mértékadó körök véleménye mindig

az volt, hogy igenis a helyzet a jelenlegi formájában hosszú ideig alig lesz tartható.

Tényleg a kérdés igazságos megítélésénél, elfogulatlan elbírálásánál alig van egyébre szükség, mint a felső járás térképére s rögtön szemünkbe ütlik az a vizsás helyzet, hogy a járás igazságot kereső lakosainak 80%-a kénytelen ügyeinek lebonyolítása végett egy mentől tövösebb községet felkeresni akkor, midőn a járásbírószék székelyhelytől minden érdeket kielégítő, természetes központ kínálkozik a bíróság székelyhelytől.

Ez a természetes központ, mely földrajzi fekvésénél, vasuti összeköttetésénél fogva önként kínálkozik: Stubnyafüredő. Azt hisszük, hogy az úgy lelkiismeretes elbírálásánál nem jöhet számba semmiféle mellékteket, még az sem, hogy Znióvárjalja, a bíróság áthelyezése által bizonyos szellemi tökélet veszít el, melyre a község lakosainak kulturális szempontokból szüksége van. Itt csak egy szempont irányíthatja a vármegyét: a nagyközönség érdeke!

Ez pedig szükségszerűen a bíróság áthelyezése mellett szól, mert a központi fekvésű Stubnyafüredő kényelmesebben és olcsóbban hozzáférhető, mint a vasuti állomástól 5 km. távolságra fekvő Znióvárjalja s így a közönség kényelmének teljes kielégítése mellett az igazságszolgáltatás is jóval olcsóbb lesz.

Nem felel meg Znióvárjalja mint székhely azért sem, mert a község lakásvizsgálatai az egyaráttal, hogy a bírósági személyzet drága pénzért kénytelen — jobb hiányában — vizes és gombás, az egészségre felette ártalmas lakásokban kuporogni, holott Stubnyafüredő, ha az áthelyezés reménye tetéstől ültene, a mai kor igényeinek megfelelő lakások építhetők s ezáltal maga a fűrdőtelep is a kívánatos gyors fejlődésnek indul.

Az áthelyezés mellett szól az a körülmény is, hogy ekkép a fűrdőtelepi hivatal és a járásbírószék is egy helyen lesz központosítva. Ugyanis a két intézmény egymásnak kiegészítő és segítő szerve. A bíróság sok esetben a fűrdőtelepi hivatalra van utalva, mert alárendelt közegek, kik felett a fűrdőtelepi fűrdőtelepi bíróság gyakorolla, azonosak, miből önként következik, hogy felmentendő esetekben e két hivatal érintkezése ebben az irányban is felette megkönnyítették.

Azt hisszük tehát, hogy figyelembe véve mindezen indokokat, a vármegyei közgyűlésnek nem fog nehézségbe ütközni az áthelyezés kérdése, mert meggyőződésünk szerint a járásbírószék áthelyezése által kiválóan fontos érdekek kielégítése céloztatik.

—sz.—

H I R E K.

Panasz. A „F. M.” azon panaszodik, hogy a hétfőn megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés tárgysorozatában nem találta meg azt a pontot, „melyben a vármegye részvételét indítványoznók nagy fejedelmünk hamvainak hazaszállításánál”. Hát ezt a pontot nem is fogja megtalálni sem itt, sem másutt, mert a bevett szokás az, hogy ily kérdések

vagy a főispán megnyitója, vagy az alispáni jelentés kapcsán hozzatnak szövegre. Legyen nyugodt lap tárunk, hogy azoknak a nagyoknak unokái, kik Rákóczi szent harcaiban hullatták véréket, minden figyelmeztetés nélkül is gondoskodtak arról, hogy a nagy fejedelem ravatalánál leróják méltó részvétüket.

Jogtudományi vizsga. Akantisz Ödön és Martincsek Károly, vármegyei aljegyzői, a jogtudományi államvizsgát a folyó hó 8-án sikerrel tették le. Gratulálunk!

Eljegyzés. Dr. Kocsit János orvos eljegyezte Országh Vierát, néhai Országh J. lászófalvi földbirtokos kedves és bájos leányát.

Október 6-a Znióvárjalján. A znióvárjaljai áll. tanítóképzőintézet az aradi vértanuk emléket kegyelettel ünnepelte meg. A nap jelentőségét Okolicsányi Gusztáv IV-ed éves növendék méltatta. Vadkerty Ferenc növendék sikerült szavaltával aratott tetszést. Végül pedig a zenekar és énekkar hazafias darabokat adott elő Moyzes Miklós tanár vezetés alatt.

Az ifjúság kegyeleto. A turócszentmártoni felső kereskedelmi iskola növendékeinek küldöttsége, kegyeleto jelöl, igen szép koszorút helyeztet el a Neopálon szülöttét s Aradon vértanuhaltát szenvedett Lahner György emlékére felállított díszes obeliszkre. A fiatalság október hó 6-án reggel kocsin ment Neopátra.

Változások a kassa-oderbergi vasutnál. Zsebráczky Gyula hivatalnok Oderbergéről Zsolnára, Husiczka Ferenc hivatalnok Jablunkaújból Oderbergre, Fabiny Sándor hivatalnok Csáczáról Margittafára, Krempaszy Ferenc hivatalnok Csáczáról Zsolnára és Adriányi Jenő hivatalnok Rózsahegyéről Fenyőházára helyeztetett át.

Munkásszerencsétlenség. Sulyos baleset érte a gagyeryi völgyben dolgozó famunkások közül Havranik Iván favágót. Társaival együtt egy magas szálfa ledöntése körül foglalatkoskodott, midőn saját vigyázatlansága folytán, a ledöntött törzs alá került. A szerencsétlen fiatal munkást társai összetört végtagokkal huzták ki a fatörzs alól. Sulyos sérüléseivel a helybéli kórházba szállították, hol eltört és összezuholt végtagjait valószínűleg imputálni fogják.

Lemondás a bizottsági tagságról. Morhács Márton, a turóci ág. ev. espereskerület esperese a következő levelet intézte a vármegye alispánjához: Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint személyi viszonyaim megváltozása következtében a vármegyei bizottsági tagságot tovább nem viselhetem s arról ennel lemondok. Sziveskedjék ezt a vármegyei közgyűlésnek is további intézkedés céljából becses tudomására hozni. Isten áldását és békességét kívánva a vármegyére, annak minden intézményére, tisztviselőire és összes népére, kiváló tisztelettel nyilatkoztatásával maradok Morhács Márton, vármegyei bizottsági tag.

Csendőrségünk tevékenysége. A vármegye területén levő csendőrőrök közbiztonsági tevékenysége, az elmúlt szeptember hónapban a következő volt. Testi sértés: előfordult négy eset, kiderített négy eset. Magánlaksértés, feljelentett egy eset, kinyo-

moztatott egy eset. Lopás: feljelentett tizenhat eset, kiderített tizenhat eset. Orgazdaság: feljelentett egy eset, kinyomoztatott egy eset. Gyujtogatás: feljelentett három eset, kiderített egy eset. A kir. járásbírószék és a közigazgatási hatóságok által folyamatosan tett kihágási eseteknél összesen huszonhárom esetben vették igénybe a csendőrség közreműködését.

Esperességi gyűlés. A turóci ág. ev. egyház esperességi kerülete a folyó hó 9-én ülést tartott, melyen az időközben a budapesti egyház lelkesítő megválasztott Morhács Márton esperes bucsuzott el lelkesítő társaitól, kik meleg órációban részesítették a távoztat.

Tolvaj cigányok. Lud, kacsák és tyukolap napirenden vannak városunkban. Természetes, hogy ezeknek legnagyobb részét a környékbeli cigányok követik el. Egy ilyen tolvajbandát a múlt héten csipett el csendőrségünk a szentpéteri cigányok képeiben. A tolvajbanda a húst, névszerint két drb kacsát, két tyukot és egy jól kihizott libát már megszerezte, még csak megfelelő mellékletekről kellett gondoskodni. E célból a számúnyán krumpliasáshoz fogtak. De vesztükre, mert a bandát rajta csipették. Egyet közülök sikerült elfogni, ki azután a csendőrséget a többi tettes nyomára is rávezette.

A Nár. Nov. izetlonkodése. A helyben megjelenő tót újság első cikke legközelebb a következő formában fog megjelenni: „L. . . F. . . S. . . Sz. . . L. . . V. . . K. . . M. . . M. . . R. . . Sv. . . A kipontozott közök kitöltését olvasóink fantáziájára bizzuk. Mindenki egészsétsé ki tetszése szerint, de minél nagyobb izetlenségre.” Persze, mindez tótul lesz közreadva. Azok, akik nem ismerősek a fent fízstelt lappal, elmondjuk, hogy a folyó hó 9-én megjelent számában, az első cikk helyén, mely tükre a lap irányának, ugyanily formában ily izetlenséget követett el, mely dicsőségére válnék egy pornografikus lapnak, de nem egy eddig komolyan hitt újságnak, mely a tót nemzetiségi párt mértékadó orgánusaként szerepel.

A lelketlen izgatások eredménye. Zobor községek római katolikus papja elhalálozván, helyébe a püspök Hojszák Imre plébánost nevezte ki. Az új plébános parókiajának elfoglalására szeptember hó 27-én ment Zobor községre, ahol a község tótajku lakossága a magyar érzelműnek ismert papot ellenségesen fogadta. A pap felizgatott híveinek házának udvarán beszédet akart mondani, de a tömeg, különösen néhány asszony, tetleges bántalmazással megakadályozta őt a beszédben és a lakásba való menekülésre kényszerítette. A fanatikus tömeg a pap lakásába is betört és a plébánost, kihuroolva az udvarra, tovább bántalmazta, ruháját letépte, sárba taposta és a lelkeszt balkezén az arcán megsebezte. A nép azután széjjeloszlott. Az eset tudomásul vétele után a pozsonyi származású katonaság tizenhárom csendőrt, a közigazgatási hatóság pedig egy század katonaságot vezényelt a lázongó községre. A fegyveres erő még most is ott van.

Vármegyei közgyűlés. A vármegyei törvényhatósági bizottsága, Justh Ferenc főispán elnökelete alatt holnap tartja rendes közgyűlését. Ezen a közgyűlésen kerül betöltésre Keviczky István lemondása folytán megüresedett árvaszéki elnöki állás is. Köztudo-

más szerint Keviczky István távozásának oka az volt, hogy az alkotmányellenes kormány küldöttje alatt nem akart hivatalt véslni, inkább megvált díszes állásától. Amint örömmel halljuk, most ismét pályázik az elhagyott elnöki székre. Figyelembe véve kiváló érdemeit, megválasztása egyhangú lesz.

A Magyar Hirlap új korszaka. Az egész sajtó osztatlan és szinte páratlan rokonszenvvel fogadta azt a változást, ami a „Magyar Hirlap” életében most új korszakot jelent. Márkus Miksa azzal, hogy nemcsak szerkesztője maradt, hanem tulajdonosa is lett a lapnak, csak gazdagodott abbéli erejében, hogy teljes önállósággal és függetlenséggel szolgálja a nagyközönség érdekeit s mindaz, ami hazafias, nemzeti, igaz ügy. Irányelvében, lényegében, tiszta és értékes törekvéseiben természetesen a régi maradt a „Magyar Hirlap.” Izó hazafisága talizmánya. A magyar érdekek vezetik minden küzdelmében. Am az új korszak üdítő, erősítő hatása a lelkesedés új forrásait nyitja meg mindazok számára, akik az új tulajdonost, a jól ismert és nagybecsűt régi szerkesztőt odaadó, lelkes munkájokkal támogatják. A „Magyar Hirlap” a magyar nemzet biztos és állandó boldogulását az egészséges demokratizmus fejlesztésében s erősítésében látja: ezért harcol tehát. Politikája erősen nemzeti, benne van programjában minden, ami hazafias érdek. Mint érdekes, tartalmas, változatos, rovatokban gazdag, kitűnően értesült lap: párját ritkítja a „Magyar Hirlap”. Van néhány vidám rovata is, amely mind csupa ölet. Munkatársai elsőrangú írók és hirlapírók. A napi csemények legérdekesebbjeiről szinte hihetetlen gyorsasággal közöl illusztrációkat a „Magyar Hirlap”. Szerkesztői üzeneteiben minden előfizetőjének rendelkezésére áll felvilágosítással s tanácsal. Aki a „Magyar Hirlap”-ra előfizet, az minden hónapban teljesen ingyen kap egy pompás, érdekes regénykötetet. De a jövő 1907. évben új, nagyszerű meglepetést készít elő a „Magyar Hirlap” az előfizetőinek. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala november elsejétől kezdve V. Bányaró-utca 3. Addig V., Honvéd-utca 10. Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Fél évre 14 korona. Negyed évre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.

A természet örösi szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben oly sok betegség ellen szolgálta a segítőkereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szereknek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszataszító íz van. A Scott-féle Emulsio formájában azonban a csukamájolaj is jóízű és könnyen emészthető, akárcsak a tejtel; a csukamájolaj összes gyógyereji tulajdonságai a Scott-féle Emulsióban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a Scott-féle Emulsiónak. Kapható a gyógyszerárakban.

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

Tankerületen valamennyi gondnokságnak, iskolaszékének, tanítójának és tanítónőjének.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi szeptember hó 22-én 2866. elnöki sz. alatt kelt rendelettel engedélyezett Marurek Pál-féle „Tervező rajzolsi elemek” című taneszköze figyelmüket felhívom.

Turócszentmárton, 1906. október 5-én.

Dr. Künszler Károly,
kir. tanfelügyelő.

Turuljáték. Hlavacs Antal fővárosi torna-, vívó- és játékmester a folyó hó 9-én mutatta be a helybeli állami iskolák játszótérén az általa feltalált „Turul” lapjátékokat. A rendkívül kellemes, hasznos és testedző játék annyira megtetszett az ifúságnak, hogy az arra hivatott igazgatóság engedelmére folytán rögtön be is vezették a tornatanítás feladatai közé.

Rákóczy emlékezete az iskolákban. A helybeli állami iskolák tanári testülete, Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató kezdeményezésére, elhatározta, hogy a nagy fejedelem temetése napján a nap emlékéhez méltó ünnepet ül. A fiatalok e napon több énekszámot ad elő. Az ünnepi beszédet pedig Bárdos Adám tanár mondja el. Az iskolai ünnep lefolyását megelőzőleg a növendékek részt vesznek a római katolikus templomban megtartandó isteni tiszteleten.

Egy tanító durvasága. Ruttkáról írják nekünk a következőket: Hajasz Pálné priokpai lakosnő panaszt emelt Gasparik Mihály tanító ellen, hogy kis fiát azért, mert a kis gyermek nem tudta megmondani, hogy az apja hány pakli dohányt szív el naponta, véresre verte. Ez a lelketlen eljárás, mint értesültünk, megfelelő eljárást végezt már a közigazgatási bizottság előtt van. Ismerve a közigazgatási bizottság szigorú fellegását, bizonyosra vehetjük, hogy az anya meg fogja kapni a kellő elégtételt, a tanító durva és lelketlen eljárásával szemben.

Nyiltér.

(E rovatban közöltékért nem felelős a szerkesztő.)

Se fáradság, se kiadás

nincs kimélve a Scott-féle Emulsio előállításához szükséges nyers anyag vásárlásánál, csak azért, hogy valóban a legelső és legjobb minőségű csukamájolaj, valamint alfoszporosavas méz és nátrion bizotisszókészlet részünkre. Ezen kizárólag elsőosztályú anyagok műszaki gyakorlatosságát és szinte kiméletlen tisztaságát magában foglaló sajátosság Scott-féle eljárás által dolgoztatnak fel és a készítmény nemcsak jó ízű és feltétlenül könnyen emészthető, hanem rendkívül hatásos és sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj. A gyöngeesség összes esetében, legyen az akár testi, akár betegség következménye, akár felöltött betegről, akár gyermekről van szó, a Scott-féle Emulsio mindenesetre felülmulthatatlan erősítő szer.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „háttan nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levelező beküldése ellenében mintavál bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerüzartára”
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerüzartárban.

A Turóci Hitelbank részv.-társ.

elvállalja mindennemű tőzsdéi műveletek keresztülvitelét, váltók és szelvények bevételezését, értékpapírok őrzését; — előlegtel nyújt értékpapírokra, leszámítol bel- és külföldi váltókat, bevált mindenféle pénznemeket és ingatlanokra kölcsönöket engedélyez. **Betétek után** további intézkedésig

4° netto

kamatot térít meg.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedelmi nyelvünk.

Öröndetes jelenség, hogy kereskedelmi nyelvünk napról-napra magyarosodik s hogy azon nézet, hogy a német nyelv nélkülözhetetlen a kereskedelmi forgalomban, már a mesék világába tartozik.

De nincsen róza tövis nélkül s így ebbeli örömlünk sem zavartalan, mert újabb időben sok kereskedelmi és iparvállalat keletkezik, melyek a magyar nyelvet negligálják, ügykezeléstük meg könnyeléstük nyelvén a tótot teszik. Ez nemcsak nemzetiségi szempontból jelent veszélyt, hanem gyakran nagyon és jó biztonságát is. Könyvszakértőink rendszeren csak az állam hivatalos nyelvét bírják teljesen s így annak lehetőségére kétségessé válik, hogy a törvényszék által rájuk bízott abbéli feladatuknak teljesen megfeleljenek, hogy az előzőt tett könyvek tartalmából kellő tájékozást szerezenek s annak alapján szakszert véleményezést adjanak.

Ezen anomália meg volna szüntetendő, de megjegyezzük, hogy nem oly módon, hogy a kereskedőket a könyvek magyar nyelven való vezetésére kényszerítsük tiltó rendszabályokkal, mint ezt a szerb meg román kereskedelmi törvény teszi.

Kereskedelmi törvényünk értelmében, bejegyzett kereskedőkön azon kedvezményben részesülnek, hogy rendszeren vezetett könyveket a bíróságnál félbizonyító erővel bírnak. Ezen rendelkezést olyképen kellene bővíteni, hogy csak a magyar nyelven vezetett könyvek bírnak bizonyító erővel s a más nyelven vezetett könyvek semmiféleképpen vétnek.

Természetesen, ezen indítványunk csak egyéni cégekre vonatkozik, míg részvénytársaságokra, szövetkezetekre és egyletek könyvelésére vonatkozólag — bár utóbbiak nem tartoznak a kereskedelmi társaságokhoz — a magyarnyelv kötelező használata követelendő.

Ezáltal megakadályoznók, hogy országunkat a magyar nyelvet nem bíró magániszteviselők és kereskedők elárasszák, másrészt a bírósági könyvszakértők munkája sok esetben megbízhatóbb volna, egy, hogy sok nemzeti vagyon nem kállódna el büntetlenül.

Trencsényi agyagarugyár r. t. cég alatt új vállalat van alakulóban 100,000 korona alapitókéval. Az alapitók a következők: Ucsnay Ernő polgármester, Zelenay Sándor városi főjegyző, Motesiczky Imre főszolgabíró, Dieter János, Blauer Ödön, Dr. Fränkl Mór, Friedmann Béla, Dr. Pető Béla, Dr. Weisz Béla, Kohn Gyula, Singer Dávid, Weisz Zsigmond.

Új gazdasági szaktudósító. A földművelésügyi miniszter Kohn Hugót (divéki bérlet) a mosóc-önzi járás gazdasági szaktudósító-jává nevezte ki.

Gabonárák:

Budapesten: buza	13-85—14-50
rozs	12-35—12-75
árpa	12-80—13-50
zab	13-80—14-50
tengeri	12-50—13—

Szeszárak:

Budapesten: nyers szesz	143—144—
finomított	140 ¹ / ₂ —141 ¹ / ₂

2839/1906. sz.

Árverési hirdetés.

Körmöcbánya sz. kir. r. t. főbányaváros tanácsa részéről a városi képviselőtestület 1906. évi szeptember hó 10-én 127. szám alatt hozott közgyűlési határozata alapján közhírré tétetik, miszerint a felsőbb hatósági jóváhagyás fenntartásával nyilvános írásbeli versenytárgyalás és kapcsolatos szóbeli árverés útján, a kormányhatósági-1906. évi vágásterületen döntött és lekérgezett állapotban levő luc- és jegenyefáját úgy, amint az döntve a vágásterületen találtaik, eladja.

A fa 1308'578 m³-re és 11777'20 koronára van becsülve. Bánatpéznz 1200 korona.

A nyilvános szóbeli árverés 1906. évi október hó 25-én reggeli 10 órakor Körmöcbányán, a városház üléstermében fog megtartatni; az eladandó szálfára kiállított írásbeli lepecsételt és a fentjelzett értékű bánatpéznzel ellátott ajánlat pedig, melyben a felajánlott vételár számokban és betűkkel külön irandó ki és kiemelendő, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, legkésőbb a szóbeli árverés megkezdése előtt a polgármesteri hivatalhoz mulhatlanul beküldendő.

Kikiáltási ár a fent kitett becsár, melyen alul való ajánlatok el nem fogadhatók.

Az árverési és szerződési feltételek az alulírott tanácsnál, nemkülönbén a városi erdőhivatalnál és a stubnyai erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Pót, feltételes hiányosan kiállított vagy felszerelt és általában oly ajánlatok, melyek az árverési, vagy a szerződési feltételeknek meg nem felelnek, továbbá oly ajánlatok, melyek távirati uton, vagy melyek nem a kizűzött határidőre érkeztek be, vagy melyekhez az előírt bánatpéznz készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban nem csatoltatott, figyelembe nem vétetnek, el nem fogadhatók és visszavetettnek fognak.

Azon erdőrésztlet határai, melyen az eladás tárgyát képező fa találtaik, városi szakközeg által szabály-szerű határjárás mellett fognak a venni szándékozóknak a természetben is megmutattatni.

Ezen határjárási eljárás Sikerdőben, 1906. évi október hó 15-én reggeli 8 órakor veszi kezdetét.

A fentjelzett fa ezen határjárást megelőzőleg is fog a város szakközega által a jelentkező érdeklődőknek megmutattatni, azonban a vevő részéről a jogügylet megkötésénél és végrehajtásánál és bármely, a jogügyletből felmerülő kérdésekben kizárólag azon határokra történhetik hivatkozások, melyek a folyó évi október hó 15-én eszközözlendő határjárás alkalmával az erről felveendő jegyzőkönyv tanúsága szerint a természetben megmutattattak.

Körmöcbányán, a városi tanácsnál, 1906. évi október hó 5-én.

PALKOVICS, polgármester.

<p>Reginyi-féle RÓMAI VÉR-TISZÍTÓ SZÖRFP páratlan szer minden borbajnál, bujakórnál, Vérbőségben szenvedőknek vérfürdőzetten, vértisztító és vértisztító. Nagy üveg 3 kor. 3 üveg 9 kor. utánvéttel küld: REGINYI ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kili-ó Kerepesi út 24. A híres KARÓCZI GYOMORKESE gyógyító készítménye. Érdekes prospektus ingyen!</p>	<p>szájat erdőkeben hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 31. 200 papír kirárolgató géppel</p> <p>KÉSMÁRKI LENVÁZON és DAMAST- árúk csak akkor valódiak, ha ezen védjeggyel vannak ellátva.</p> <p>VALÓDI SZÉPESSEGI VÉDŐJEGY ECHT ZIPSER</p>	<p>YERSEGENYSÉG, ETYÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-FÉLE TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3 20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban. Postán küldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálmán-ter. A legjobb órákat RÉSZLETFIZETÉSRE szigorúan azazott árakon szállítja Magyarország e nemben első és legnagyobb üzlete BRAUSWETTER JÁNOS órásmester SZEGEDEN. Arjegyok 2000 kóppal ingyen és bórmentve.</p>	<p>TUDOBÁJOSOKNAK és mindenkinek, aki 1306, rebek, gértáron szolgálatot tesz a</p> <p>Halápi-féle hársfamézsörp Mintaüveget 9 koronáért küld APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.</p>
<p>WILHELM VILMOS ellameri legelősebb, legszolidabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Közponi Városház. (Károly-körút).</p> <p>Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? SCHULLER FERENCZ ujnonnan berendezett elsőrangú éttermeiben Budapest, VI., Andrásy-út 39. mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van</p>	<p>A világot bámulatba ejti a Hammond írógép. Kizárólagon elárúitók: FARAGÓ TESTVÉREK Budapest, V., Arany János-u. 8. Kérjen mindenki prospektust!</p>	<p>Szeplő, majfol, patlanás, műbesz, ráncok eltűnnek az arcon a valódi angol BALASSA FÉLE UGORKATE szépitőszorrel való bőkezés által Egy üveg ára 2 koronás. Hozzá ugorkaszor 1 k, puder 1-20 k. Főosztály: BALASSA KORNÉL gyógyászor déli hely: Apóst, Andrásy-út 47.</p> <p>KATZER Férfi és női társaság megóvó-intézet és első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke. Katzér szórómérei az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>	
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁROLJON CSAK KISS FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KÁROLY és TÁRSA BUDAPEST KOSSUTH I. U. 13.</p>	<p>BABYMIRA-CRÉM legjobb szer kiütések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipallott bőr gyógyítására. Egyedül készítő: BRODOVIN H. gyógyász. ZÁGRÁB 5 dohoz ára bérn. 8 K 20 F., 10 dohoz 5 K 90 F.</p> <p>A DREZDAI MOTORGYÁR részvénytársaság benzin-, gáz-, szivógáz-motorok és minden lokomobíljai szakkörökön elismert legjobbak az összes gyártmányok között. Vezér-kapitány: GELLÉRT IGNÁC és Tsa Budapest, VI., Török-körút 41. Prospektus ingyen.</p>	<p>Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY tojás-sárgája helyett használandó a sütte és főzésnél. NAGY MEGTAKARÍTÁS. Kapható minden főzörűzletben és drogeriákban — Készíti: STROBENTZ TESTVÉREK R. T. vegyszorú gyára, BUDAPEST</p>	<p>„Zsornai”-féle NEPELEJTS védjeggyű férfi nyakkendő, kintő magyar ipari PARIS Szállítási: Erősen Pál Budapest, VI., Váci-körút 23. sz. 100 aron 2-30 K-101 felebb, kiselőgátsai és villanyvilágításnál együtt. Fűtők, elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az őszes pályaudvarok és a pályák felé.</p>

Bérbeadó

20 holdas földbirtok lakóházzal és gazdasági épületekkel. — Felvilágosítást ad **Franziszcsy Lajos** Turócszentmártonban.

Fényképészeti gépek

és az összes kellékek

kítűnő minőségben, olcsó áron

Moskóczi Ferencné

könyv- és papírkereskedésében

Turócszímártonban kaphatók.

1906. évi 3293. sz.

Faeladási hirdetés.

A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal hivatalos helyiségében 1906. évi október hó 23-án délelőtt 10 órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján eladásra kerül a fenyőházi m. kir. erdőgondnokság kerületében a rendes vágásokban termelt és a fenyőházi fővölgyi erdei iparvasut mentén felrakásolt, a kincstár által a kassa-oderbergi vasut fenyőházi állomása melletti kincstári farakhelyre szállítandó összesen 5000 ürm.³ bükk tűzifa. A kikiáltási ár ürm.-kint 4 kor. 50 fillér. Bánatpénz 2250 korona. Az ajánlat csak írásbeli lehet.

Az általános árverési és szerződési feltételek a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalnál és a fenyőházi m. kir. erdőgondnokságnál betekinthetők és megszerezhetők.

Lipitújvart, 1906. október 9-én.

M. kir. főerdőhivatal.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség, és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
— Próbadoz 50 fillér. —
Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR” gyógyszerár, Budapest
VI., Váci-körút 17.
Kapható Turócszentmártonban
Toperczer Sándor
gyógyszerárában.

Éljen!

EGGER mellpasztilla hamar meggyógyított!

TÉLI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:				Turócszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	délután 3:30,	érk. este 10:21	Gyv. ind. reggel 6:08,	érk. délután 12:40			
Szv. "	délelőtt 9:35,	" este 7:52	Szv. " este 8:42,	" este 7:00			
Gyv. " reggel 7:10,	" délután 1:38	Gyv. " délután 2:54,	" " " 9:10				
Vv. " éjjel 11:10,	" délelőtt 11:41	Vv. " " 4:57,	" reggel 5:20				
Szv. " délután 5:35,	" reggel 4:18	Szv. " esto 11:35,	" délelőtt 9:45				
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:07, é. reg. 7:46				Turócszímártonból i. d. u. 12.06, é. d. u. 8:27			

Turócszentmárton—Ruttká:				Ruttká—Turócszentmárton:			
Gyv. ind. délután 1:39,	érk. délután 1:47	Gyv. ind. délután 2:45,	érk. délután 2:53				
Szv. " este 7:54,	" este 8:03	Szv. " reggel 8:30,	" reggel 8:40				
Gyv. " " 10:22,	" " 10:30	Gyv. " " 5:59,	" " 6:07				
Szv. " reggel 4:20,	" reggel 4:30	Szv. " este 11:22,	" este 11:30				
Vv. " " 7:47,	" " 8:06	Vv. " délután 4:45,	" délután 4:56				
Vv. " délelőtt 11:42,	" délelőtt 11:53	Vv. " délelőtt 11:16,	" " 12:06				

Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind. reggel 7:20,	érk. délután 1:33	Gyv. ind. éjjel 3:46,	érk. reggel 9:25				
Szv. " " 9:20,	" este 8:30	Szv. " reggel 7:11,	" este 5:55				
Gyv. " este 6:55,	" éjjel 12:24	Gyv. " délután 3:14,	" " 9:15				
Szv. " " 10:30,	" reggel 7:20	Szv. " este 9:45,	" reggel 6:35				

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:				Ruttká—Kassa.			
Szv. ind. reggel 5:45,	érk. délután 12:14	Szv. ind. reggel 4:56,	érk. délelőtt 11:55				
Szv. " " 7:45,	" " 2:11	Szv. " " 8:35,	" délután 4:40				
Gyv. " délután 12:35,	" " 5:35	Gyv. " délután 12:20,	" " 4:55				
Szv. " " 12:43,	" este 8:13	Szv. " " 2:30,	" este 8:47				
Szv. " " 3:48,	" " 10:52	Szv. " " 4:22,	" éjjel 11:35				

Ruttká—Zsolna:				Zsolna—Ruttká:			
Szv. ind. reggel 6:30,	érk. reggel 6:58	Szv. ind. reggel 4:20,	érk. reggel 4:46				
Szv. " délután 12:35,	" délután 1:05	Szv. " " 7:40,	" délelőtt 8:10				
Szv. " " 2:21,	" " 2:46	Gyv. " délelőtt 11:54,	" délután 12:16				
Gyv. " " 5:42,	" este 6:04	Szv. " délután 1:55,	" " 2:20				
Szv. " este 8:33,	" " 9:00	Szv. " " 3:34,	" " 4:02				
Szv. " éjjel 11:08,	" éjjel 11:35	Szv. " este 9:20,	" este 9:50				

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.22
"	10.05	"	Breslau	"	5.56
"	1.12	"	Oderberg	"	2.57
"	5.59	"	Ruttká	"	10.30
"	12.40	érk.	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tulfekvő csatlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között

7.10	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55	i. Budapest ny. p. u. é.	9.25	9.45		
1.47	10.30	é. Ruttká	i.	5.59	2.45	1.33	12.24	é. Zsolna	i.	3.46	3.14
—	5.56	" Breslau	"	10.05	5.06	10.35	5.56	" Breslau	"	10.05	6.10
—	11.22	" Berlin (Fridrstr.)	"	4.39	11.31	5.25	11.22	" Berlin (Fridrstr.)	"	4.39	11.31